

Sygn. akt VII Kz 471/17

POSTANOWIENIE

Dnia 26 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie VII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Rafał Olszewski

Protokolant: sekr. sądowy Aleksandra Błachowicz - Dróżdź

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Częstochowa-Północ w Częstochowie Michała Wolaka

po rozpoznaniu w sprawie **R. J.**, s. P. i S.,

ur. dnia (...) w C.

podejrzanego o przestępstwa z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art.64§1 k.k.

zażalenia wniesionego przez obrońcę podejrzanego R. J.

w dniu 16.10.2017r.

na postanowienie Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 5.10.2017r.

w sprawie IV Kp 404/17, PR 1 Ds. 1680.2017

w przedmiocie przedłużenia stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego

aresztowania

na podstawie art. 437§1 k.p.k.

postanawia:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Częstochowie postanowieniem z dnia 5.10.2017r. w sprawie IV Kp 404/17, PR 1 Ds. 1680.2017 na podstawie art. 263 § 2 k.p.k., art. 249 § 1 k.p.k. art. 258 § 1 pkt 1 i 2 i § 2 k.p.k. przedłużył na dalszy okres, tj. do dnia 14 listopada 2017 roku godz. 3:35, stosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania wobec podejrzanego R. J., syna P., urodzonego (...) w C. zastosowany postanowieniem Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 17.08.2017 roku w sprawie sygn. akt IV Kp 345/17.

Powyższe postanowienie zostało zaskarżone w drodze zażalenia wniesionego przez obrońcę podejrzanego R. J.. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił on rażąco obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na jego treść, to jest:

a) art. 249 § 1 k.p.k. i art. 258 § 1 k.p.k., polegającą na niezastosowaniu tego przepisu, tj. odstąpieniu od dokonania oceny występowania przesłanki ogólnej, tj. potrzeby zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania przez zastosowanie najsurowszego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania (uzasadnienie zaskarżonego postanowienia nie zawiera nawet jednego zdania, dotyczącego takiej oceny, wobec tego należy przyjąć, że Sąd jej nie dokonał) i w konsekwencji na przedłużeniu tymczasowego aresztu bez stwierdzenia wystąpienia tej przesłanki;

b) art. 263 § 2 k.p.k., polegającą na jego błędnej wykładni i niewłaściwym zastosowaniu, a to przez uznanie, że nieuzyskanie „aktualnej karty karnej” i „odpisu wyroku z danymi o odbyciu kary”, stanowi – będącą szczególną przesłanką zastosowania tymczasowego aresztowania – „szczególną okoliczność sprawy”, o jakiej mowa w tym przepisie, podczas gdy przy przyjęciu prawidłowej, i ugruntowanej w orzecznictwie sądowym, wykładni nieuzyskanie tego rodzaju dokumentów nie może stanowić przesłanki stosowania tymczasowego aresztowania.

W konsekwencji wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez nieprzedłużanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania i jego uchylenie. Wniósł także o przyznanie wynagrodzenia z tytułu zastępstwa procesowego w postępowaniu wywołanym złożeniem niniejszego zażalenia wg. norm przypisanych z uwzględnieniem stawki podatku VAT.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie obrońcy podejrzanego R. J. nie zasługuje na uwzględnienie.

Faktem jest, że uzasadnienie zaskarżonego postanowienia jest niezwykle lakoniczne, co utrudnia dokonanie jego kontroli instancyjnej, jednak wady uzasadnienia nie mogą stanowić samodzielnej przesłanki powodującej zmianę albo uchylenie postanowienia, o ile zgromadzony materiał dowodowy i okoliczności sprawy wskazują na potrzebę dalszego stosowania środka zabezpieczającego w postaci tymczasowego aresztowania.

W ocenie Sądu Okręgowego w sprawie istnieją przesłanki ogólne określone w art. 249 § 1 k.p.k., uzasadniające przedłużenie stosowania wobec podejrzanego R. J. środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania. Zgromadzony dotychczas materiał dowodowy w wysokim stopniu uprawdopodobnia bowiem popełnienie przez podejrzanego zarzucanych mu przestępstwa. Dowodami obciążającymi podejrzanego, wskazującymi na fakt popełnienia zarzucanych mu przestępstw są w szczególności: protokoły oględzin (K.8-10,11-14), zeznania świadków K. N. (K.37-38), A. K. (K.40-41,46,66), A. R. (K.69), oraz wyjaśnienia współpodejrzanego A. S..

W tym miejscu należy podkreślić, że na etapie stosowania tymczasowego aresztowania nie jest konieczne ustalenie prawdopodobieństwa popełnienia przestępstwa przez danego podejrzanego w takim stopniu, który prowadziłby do przypisania mu tego przestępstwa w wyroku i dlatego też nie jest konieczne przeprowadzenie kompleksowej oceny zebranych w sprawie dowodów, w tym wyjaśnień podejrzanego a wystarczające jest, że zgromadzone dowody, pozwalają na przyjęcie istnienia dużego prawdopodobieństwa popełnienia przez podejrzanego zarzucanego mu przestępstwa, przy czym nie jest to równoznaczne z udowodnieniem tego, że podejrzany jest sprawcą zarzucanego mu czynu. Należy jednak podkreślić, że pełna, stanowcza i jednoznaczna ocena materiału dowodowego oraz przyjęcie ostatecznej kwalifikacji prawnej czynu nastąpi w fazie wyrokowania, tj. po przeprowadzeniu całego postępowania. W tym miejscu należy zauważyć, że aktualne stanowisko procesowe podejrzanego R. J. polega na przyznaniu się do popełnienia zarzucanych mu czynów w bardzo ograniczonym zakresie. Można wręcz przyjąć, że podejrzany nie przyznaje się do stawianych mu zarzutów, minimalizuje swój udział w popełnionych przestępstwach, obciążając w głównej mierze odpowiedzialnością za ich popełnienie współpodejrzanego A. S..

Zdaniem Sądu Odwoławczego na gruncie sprawy niniejszej oprócz spełnienia przesłanki ogólnej z art. 249 k.p.k. zostały również zrealizowane przesłanki szczególne z art. 258 § 1 pkt 2 i § 2 k.p.k. W sprawie zachodzi uzasadniona obawa, że w przypadku pozostawiania na wolności podejrzany może podjąć działania mające na celu wpłynięcie na A. S. tak, aby zmienił on treść składanych wyjaśnień w sposób dla niego korzystny.

Nie ma też wątpliwości co do tego, że podstawą zastosowania art. 258 § 2 k.p.k., jako podstawy stosowania tymczasowego aresztowania, jest grożąca podejrzanemu realnie surowa kara pozbawienia wolności, a nie samo ustawowe zagrożenie, wynikające z ustawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 17.9.1999 r., sygn. akt II KZ 86/99 oraz z 3.4.2007 r., sygn. akt WZ 11/07, a także postanowienia Sądów Apelacyjnych: w Katowicach z 21.2.2001, sygn. akt II AKz 121/01, w Krakowie z 16.2.2005, sygn. akt II AKz 53/05, we Wrocławiu z 9.3.2005, sygn. akt II AKz

94/05 i z 14.12.2006, sygn. akt II AKz 635/06). Sąd orzekający w przedmiocie stosowania tymczasowego aresztowania zobowiązany jest zatem ustalić, czy orzeczenie wobec podejrzanego takiej „surowej” kary jest realne.

Podkreślić należy, że ustawodawca w art. 258 § 2 k.p.k. przewidział, iż surowość grożącej represji jest wystarczającą podstawą dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania właśnie poprzez stosowanie tymczasowego aresztowania (por. uchwała SN z dnia 19 stycznia 2012 roku, I KZP 18/11, OSNKW 2012/1/1, postanowienie SA w Katowicach z dnia 4 lipca 2001 roku, II AKz 488/01, OSA 2002/2/15, postanowienie SA w Katowicach z dnia 3 listopada 2010 roku, II AKz 719/10, LEX nr 686880). Sąd Najwyższy wielokrotnie wyrażał pogląd, że „jeżeli przestępstwo jest zagrożone karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 8 lat, to z mocy prawa istnieje domniemanie, że może być konieczne wymierzenie surowej kary. Z kolei, groźba wymierzenia takiej kary może skłaniać, w tym wypadku podejrzanego, do podejmowania działań zakłócających, czy wręcz uniemożliwiających prawidłowy tok postępowania. Istnienie takiego domniemania pozwala na podejmowanie decyzji w kwestii tymczasowego aresztowania. W takim przypadku nie jest konieczne prognozowanie sądowego wymiaru kary, co nie jest przecież możliwe na tym etapie” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 1996 roku, sygn. akt. IVKZ 119/96, uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 roku, sygn. akt I KZP 18/11). Pogląd ten zachował swoją aktualność także na gruncie aktualnego brzmienia przepisu z art. 258 § 2 k.p.k.

W przedmiotowej sprawie to wysokie prawdopodobieństwo wymierzenia podejrzanemu realnie surowej kary wynika z uwagi na następujące okoliczności: charakter popełnionych przez R. J. czynów, stopień ich społecznej szkodliwości, jak również zagrożenie ustawowe wynikające z przyjętej kwalifikacji prawnej, zarzucane podejrzanemu przestępstwa z art. 279 § 1 k.k. zagrożone są karą pozbawienia wolności od roku do 10 lat. W tym miejscu należy także zauważyć, że podejrzanemu zarzucono popełnienie przestępstw w warunkach powrotu do przestępstwa określonych w art. 64 § 1 k.k.. Zatem z uwagi na realną groźbę wymierzenia surowej kary, wynikającą również z aktualnej treści art. 69 § 1 k.k., zachodzi uzasadniona obawa, że podejrzanym, przebywającym na wolności, może podejmować działania utrudniające prawidłowy przebieg postępowania w celu uniknięcia odpowiedzialności karnej, w szczególności polegające na próbie ucieczki lub ukrywania się.

Wskazywana powyżej okoliczność ma charakter domniemania prawnego, nie jest zatem konieczne dowodowe wykazywanie, aby R. J. w przeszłości konkretne działania w tym kierunku już podejmował. Warunkiem przyjęcia obawy matactwa, jako przesłanki tymczasowego aresztowania nie jest stwierdzenie, że matactwo zostało dokonane. Sąd ma badać czy podejrzanym może zachować się w ten sposób, a nie to, czy już tak postąpił. (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 27 marca 2013 roku, sygn. akt II AKz 97/13). Źródłem obaw w tym zakresie jest bowiem wyłącznie groźba wymierzenia surowej kary.

Podkreślenia wymaga także to, że każdorazowo zastosowanie wobec podejrzanego czy oskarżonego jakiegokolwiek środka zapobiegawczego, stanowi dla niego dolegliwość. Wynika to z samej istoty środków zapobiegawczych. W przypadku stosowania środków zapobiegawczych dochodzi do kolizji interesów. W przedmiotowej sprawie z jednej strony występuje interes podejrzanego, z drugiej zaś - interes wymiaru sprawiedliwości wyrażający się w konieczności w pełni skutecznego zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania w niniejszej sprawie. Na obecnym, początkowym etapie postępowania, w ocenie Sądu Okręgowego, interes wymiaru sprawiedliwości wyrażający się w konieczności w pełni skutecznego zabezpieczenia toku postępowania, przeważa nad interesem podejrzanego uzasadniając stosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania.

Etap na jakim znajduje się obecnie postępowanie, nie uzasadnia również zmiany zastosowanego środka zapobiegawczego na inny o charakterze wolnościowym. Prawidłowy przebieg niniejszego postępowania gwarantuje wyłącznie środek zapobiegawczy o charakterze izolacyjnym. Zachodzi bowiem konieczność zagwarantowania niezakłóconego przebiegu postępowania przygotowawczego w dalszej jego części. W związku z powyższym bezwzględnie konieczne jest zapewnienie takich warunków postępowania aby uniemożliwić podejrzanemu utrudnianie trwającego postępowania. Tym samym ewentualne zastosowanie wobec podejrzanego środków zapobiegawczych o charakterze wolnościowym w chwili obecnej nie byłoby skuteczne z powodu obaw wskazanych powyżej. Żaden nieizolacyjny środek zapobiegawczy nie zabezpieczyłby postępowania w sposób rzeczywisty przed

próbami skontaktowania się podejrzanego z innymi osobami, w szczególności z A. S. , ani przed ucieczką i ukrywaniem się.

Nie zasługuje na uwzględnienie wniosek adwokata M. P., występującej w sprawie w charakterze obrońcy z urzędu podejrzanego R. J. o przyznanie wynagrodzenia za udzielenie pomocy prawnej z urzędu podejrzanemu poprzez wniesienie zażalenia na postanowienie o zastosowaniu środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania i obronę przed Sądem drugiej instancji. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu nie daje podstawy prawnej do zasądzania odrębnej opłaty za udział w posiedzeniach dotyczących incydentalnych czynności procesowych np. w przedmiocie tymczasowego aresztowania. Ustalone w wyżej wymienionym rozporządzeniu opłaty w formie stawki minimalnej lub jej wielokrotności obejmują bowiem zapłatę za wszystkie czynności procesowe wiążące się z obroną świadczoną z urzędu w postępowaniu przygotowawczym, przed sądem pierwszej instancji czy też przed sądem odwoławczym. Wynagrodzenie za wniesienie zażalenia na postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania oraz obronę w postępowaniu odwoławczym w zakresie związanym z rozpoznaniem tego zażalenia stanowi element wynagrodzenia należnego za obronę podejrzanego w postępowaniu przygotowawczym. Obrońcy nie przysługują odrębne wynagrodzenia za obronę podejrzanego w postępowaniu przygotowawczym i za poszczególne czynności incydentalne stanowiące integralne elementy obrony w tej fazie postępowania.

Przepisy § 18 wskazanego powyżej Rozporządzenia dotyczą wyłącznie sytuacji, w której adwokat został wyznaczony jako obrońca z urzędu tylko do określonej czynności postępowania.

Podsumowując, wobec spełnienia przesłanek stosowania tymczasowego aresztowania, wymienionych w treści przepisów art. 249 § 1 k.p.k. i art. 258 § 1 pkt 1 i 2 i § 2 i § 3 k.p.k. i braku przesłanek negatywnych z art. 259 k.p.k., Sąd Okręgowy na podstawie przepisu art. 437 § 1 k.p.k. zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy.